

|

61996J0275

Domstolens Dom (Sjette Afdeling) af 11. juni 1998. - Anne Kuusijärvi mod Riksförsäkringsverket. - Anmodning om præjudiciel afgørelse: Kammarrätten i Sundsvall - Sverige. - Social sikring - Forordning (EØF) nr. 1408/71 - Personelt anvendelsesområde - Forældreydelser - Bevarelse af retten til ydelser ved flytning til en anden medlemsstat. - Sag C-275/96.

Samling af Afgørelser 1998 side I-03419

Sammendrag

Parter

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

1 Social sikring af vandrende arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - fællesskabsbestemmelser - personelt anvendelsesområde - person, som er arbejdsloes i en medlemsstat, og som modtager arbejdsloeshedsunderstøttelse i henhold til denne medlemsstats lovgivning - omfattet - person, som var arbejdsloes paa det tidspunkt, da forordning nr. 1408/71 traadte i kraft i denne medlemsstat - uden betydning

[Forordning nr. 1408/71, art. 1, litra a), art. 2, stk. 1, og art. 94, stk. 2 og 3]

2 Social sikring af vandrende arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - lovgivning, der finder anvendelse - person, som helt er ophørt med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, og som er flyttet til en anden medlemsstat - betingelse efter den foerste medlemsstats lovgivning for at vaere omfattet af dens lovgivning, at den paagaeldende har bopael dér - lovligt

[Forordning nr. 1408/71, art. 13, stk. 2, litra f)]

3 Social sikring af vandrende arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - familieydelse - begreb - forældreydelser, der tager sigte paa udligning af modtagerens forsoergerbyrder - omfattet

[Forordning nr. 1408/71, art. 1, litra u), nr. i), og art. 4, stk. 1, litra h)]

4 Social sikring af vandrede arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende - familieydelse - person, som helt er ophørt med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, og som er flyttet og bor med sin familie i en anden medlemsstat - afvisning af at tildele ydelser i medfoer af den foerste medlemsstats nationale ordning - lovligt

[Forordning nr. 1408/71, art. 13, stk. 2, litra f), samt art. 73 og 74]

Sammendrag

1 Forordning nr. 1408/71, som aendret og ajourfoert ved forordning nr. 2001/83, finder anvendelse paa en person, der paa det tidspunkt, da forordningen traadte i kraft i en medlemsstat, opholdt sig i medlemsstaten som arbejdsloes efter en tidligere beskaeftigelsesperiode og paa dette grundlag modtog arbejdsloeshedsunderstoettelse i henhold til den paagaeldende medlemsstats sociale sikringsordning.

2 Artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som indsat ved forordning nr. 2195/91, er ikke til hinder for, at en medlemsstat i sin lovgivning goer retten for en person, som helt er ophørt med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, til fortsat at vaere omfattet af medlemsstatens lovgivning, betinget af, at den paagaeldende bevarer sin bopael i medlemsstaten.

Bestemmelsen har netop til formaal at regulere en saadan situation, idet den foreskriver, at en person, som ikke laengere er omfattet af nogen lovgivning i medfoer af de oevrige bestemmelser i artikel 13, stk. 2, eller i medfoer af bestemmelserne i artikel 14-17 i forordning nr. 1408/71, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, paa hvis omraade han er bosat.

Artikel 13, stk. 2, litra f), finder anvendelse i enhver situation, hvor en person ophoerer med at vaere omfattet af en medlemsstats lovgivning, uanset hvad grunden hertil maatte vaere, og ikke alene af den grund, at den paagaeldende er ophørt med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse i en bestemt medlemsstat, det vaere sig definitivt eller midlertidigt.

3 En ydelse, som skal goere det muligt for en af foraeldrene at hellige sig pasningen af et lille barn, og som har til formaal at anerkende det arbejde, boernepasning er, at yde godtgoerelse for andre udgifter i forbindelse med pasning og opdragelse samt i givet fald at mildne de oekonomiske ulemper som foelge af, at der gives afkald paa en indkomst ved erhvervsmaessig beskaeftigelse, maa ligestilles med en familieydelse i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 1, litra u), nr. i), og artikel 4, stk. 1, litra h), i forordning nr. 1408/71.

4 Forordning nr. 1408/71 er ikke til hinder for, at det i en medlemsstats lovgivning bestemmes, at en person, som helt er ophørt med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, mister retten til fortsat udbetaling af familieydelse i henhold til denne lovgivning, fordi den paagaeldende er flyttet til en anden medlemsstat og bor i denne stat sammen med sin familiemedlemmer.

En person, som er flyttet til en anden medlemsstat, og som bor dér med sine familiemedlemmer, opfylder hverken betingelserne efter artikel 73 eller 74 i forordning nr. 1408/71, da hverken den paagaeldende selv eller dennes familiemedlemmer nogensinde har vaeret bosat i en anden medlemsstat end den, hvis lovgivning, den paagaeldende har vaeret omfattet af. Dette gaelder navnlig, fordi en person, som befinder sig i en saadan situation, efter at have taget bopael i en anden medlemsstat, i medfoer af artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 er omfattet af lovgivningen i denne medlemsstat.

Parter

I sag C-275/96,

angaaende en anmodning, som Kammarraetten i Sundsvall (Sverige) i medfoer af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for naevnte ret verserende sag,

Anne Kuusijaervi

mod

Riksfoersaekringsverket,

at opnaa en praejudiciel afgoerelse vedroerende fortolkningen af en raeke bestemmelser i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere, selvstaendige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Faelleskabet, og i Raadets forordning (EOEF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemfoerelse af forordning nr. 1408/71, som aendret og ajourfoert ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), med senere aendringer ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2195/91 af 25. juni 1991 (EFT L 206, s. 2),

har

DOMSTOLEN

(Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Ragnemalm, og dommerne R. Schintgen (refererende dommer), G.F. Mancini, J.L. Murray og G. Hirsch,

generaladvokat: F.G. Jacobs

justitssekretaer: assisterende justitssekretaer H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlaeg af:

- Riksfoersaekringsverket ved H. Almstroem, socialfoersaekringsombud ved Riksfoersaekringsverket

- den svenske regering ved kontorchef E. Brattgaard, Udenrigsministeriet, som befuldmaegtiget

- den nederlandske regering ved kommitteret J.G. Lammers, som befuldmaegtiget

- den finske regering ved afdelingschef, ambassadoer H. Rotkirch, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmaegtiget

- den norske regering ved kontorchef A. Rygnestad, Udenrigsministeriet, som befuldmaegtiget

- Kommissionen for De Europaeiske Faelleskaber ved juridiske konsulent P. Hillenkamp og K. Simonsson, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmaegtigede,

paa grundlag af retsmoederapporten,

efter at der i retsmoedet den 6. november 1997 er afgivet mundtlige indlaeg af Riksfoersaekringsverket ved advokaterne A.M. Stenberg og I. Andersson, Stockholm, af den

svenske regering ved E. Brattgaard, af den nederlandske regering ved konsulent M. Fierstra, Udenrigsministeriet, som befuldmaegtiget, af den finske regering ved juridisk konsulent T. Pynnae, Udenrigsministeriet, som befuldmaegtiget, og af Kommissionen ved K. Simonsson,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. december 1997,

afsagt følgende

Dom

Dommens præmisser

1 Ved kendelse af 6. august 1996, indgaaet til Domstolen den 14. august 1996, har Kammarraetten i Sundsvall i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af en række bestemmelser i Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, og i Raadets forordning (EOEF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), med senere ændringer ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2195/91 af 25. juni 1991 (EFT L 206, s. 2).

2 Spørgsmaalene er rejst under en sag mellem en finsk statsborger, Anne Kuusijaervi, og Riksforsækringsverket (den svenske socialforsikringsstyrelse) vedrørende hendes ret til fortsat udbetaling af sociale sikringsydelser i henhold til svensk lovgivning, efter at hun var flyttet til Finland uden at have nogen erhvervsmaessig beskaeftigelse dér.

3 Anne Kuusijaervi arbejdede i Sverige i elleve maaneder indtil den 10. februar 1993. Hun modtog derpaa arbejdsloeshedsunderstoettelse indtil den 1. februar 1994, hvor hun foedte et barn. Herefter fik hun i henhold til svensk lovgivning udbetalt boernetilskud og foraeldreydelser (»foeraeldrapenning«), som udbetales i forbindelse med et barns foedsel, og som er reguleret i kapitel 4 i den svenske lov (1962:381) om den almindelige socialforsikringsordning (lag om allmaen foersaekring) (herefter »loven«).

4 Ifoelge bestemmelserne i lovens kapitel 4 har en foraelder i forbindelse med et barns foedsel ret til foraeldreydelse i hoejst 450 dage af tiden, indtil barnet fylder 8 aar, eller indtil det senere tidspunkt, hvor barnet har afsluttet det foerste skoleaar, saafremt den paagaeldende uden afbrydelse har vaeret tilmeldt et socialforsikringskontor i mindst 180 dage inden det tidspunkt, da udbetalingen af ydelserne paabegyndes.

5 Det fremgaar af den svenske regerings indlaeg, at regeringen paa det tidspunkt, da aftalen om Det Europaeiske OEkonomiske Samarbejdsomraade (EFT 1994 L 1, s. 1) traadte i kraft den 1. januar 1994 - hvorved forordning nr. 1408/71 blev anvendelig i Sverige - i overensstemmelse med forordningens artikel 5 afgav en erklaering om, at foraeldreydelser var ydelser i anledning af moderskab.

6 Den 24. maj 1994 meddelte Anne Kuusijaervi det socialforsikringskontor, hvor hun var tilmeldt, at hun agtede at flytte til Finland. Hun spurgte samtidig, om hun fortsat kunne faa udbetalt foraeldreydelser efter flytningen. Den 1. juli 1994 flyttede hun til Finland, men hun fik ikke arbejde i Finland.

7 Anne Kuusijaervi's ansogning om fortsat udbetaling af foraeldreydelser, efter at hun var flyttet til Finland, blev imidlertid afslaaet af Norrbottens laens allmaenna foersaekringskassa (socialforsikringskontor for Noorbottens laen) med den begrundelse, at hun var udvandret fra

Sverige til Finland den 1. juli 1994, og at hun var blevet afmeldt hos det svenske socialforsikringskontor den 2. juli 1994.

8 Ifølge lovens kapitel 1, § 3, er de i henhold til loven forsikrede personer dels svenske statsborgere, dels udenlandske statsborgere, som har bopæl i Sverige. En forsikret person, som forlader Sverige, skal fortsat anses for at have bopæl i Sverige, saafremt det er hensigten, at udlandsopholdet højst skal vare et aar.

9 Ifølge lovens kapitel 1, § 4, skal en forsikret person være tilmeldt et socialforsikringskontor fra og med den maaned, hvor han fylder 16 aar, hvis han har bopæl i Sverige, og ifølge § 5 skal han slettes af socialforsikringskontorets register over tilmeldte forsikrede, saa snart kontoret bliver bekendt med, at den paagaeldende ikke laengere skal være tilmeldt hos det.

10 Hvad angaar betingelsen om bopæl i Sverige bestemmes det i Riksfoersaekringsverkets foereskrifter (RFFS 1985:16) om inskrivning och avregistrering hos allmaen foersaekringskassa (socialforsikringsstyrelsens cirkulaere om tilmelding til og afmelding fra socialforsikringskontorer), at en person skal anses for at have bopæl i Sverige, hvis han har sit egentlige hjemsted i landet, hvis han kommer til Sverige i den hensigt at tage varigt ophold her, eller hvis han har til hensigt at opholde sig i Sverige i en begrænset periode paa over et aar for at udøve en erhvervsmaessig beskaeftigelse eller for at studere. Desuden skal en person, som i medfoer af forordning nr. 1408/71 har ret til ydelser i henhold til svensk lovgivning, anses for at have bopæl i Sverige, saa laenge han har ret til saadanne ydelser, ogsaa selv om han ikke opfylder de naevnte bopaelsbetingelser.

11 Endvidere bestemmes det i Riksfoersaekringsverket's cirkulaere, at hvis den forsikrede flytter til et andet nordisk land i den hensigt at tage ophold dér i over et aar, skal han afmeldes hos socialforsikringskontoret fra og med den dag, han frameldes folkeregistret i Sverige. Naar en person, som omfattes af forordning nr. 1408/71, rejser til en anden medlemsstat, skal han dog afmeldes hos socialforsikringskontoret, saa snart han i henhold til forordningen skal anses for at være omfattet af lovgivningen i den stat, han flytter til, selv om det er hensigten, at opholdet i denne anden medlemsstat skal være af kortere varighed end et aar.

12 Anne Kuusijaervi anlagde sag ved Laensraetten i Norbottens laen til proevelse dels af afslaget paa fortsat at udbetale hende de omtvistede ydelser, efter at hun var flyttet til Finland, dels afgoerelsen om at slette hende af det svenske socialforsikringskontors register. Anne Kuusijaervi fik imidlertid ikke medhold af Laensraetten, hvorefter hun ankede til Kammarraetten i Sundsvall.

13 For Kammarraetten paaberaabte Anne Kuusijaervi sig artikel 22, stk. 1, litra b), nr. ii), i forordning nr. 1408/71, der har foelgende ordlyd:

»1. En arbejdstager eller selvstaendig erhvervsdrivende, som opfylder de i den kompetente stats lovgivning foreskrevne betingelser for ret til ydelser, i givet fald ved iagttagelse af bestemmelserne i artikel 18, og:

...

b) som efter at have opnaaet ret til ydelser fra den kompetente institution faar tilladelse af denne institution til at vende tilbage til den medlemsstat, hvor han er bosat, eller til at flytte til en anden medlemsstats omraade,

...

har ret til:

...

ii) kontantydelse, der udbetales af den kompetente institution efter den for denne institution gældende lovgivning ...«

14 Anne Kuusijaervi gjorde gældende, at hun i medfør af denne bestemmelse i forbindelse med barnets fødsel også efter flytningen til Finland havde ret til fortsat udbetaling af kontantydelse ved moderskab i form af forældredrydelser, og at hun havde ret hertil i samme periode som personer med bopæl i Sverige.

15 Riksfoersaekringsverket, der som offentlig institution er modpart i sagen for appelretten, gjorde gældende, at Anne Kuusijaervi's ret efter svensk lovgivning til betaling af ydelser i anledning af moderskab var ophøret, fordi hun efter flytningen til Finland ikke længere opfyldte kravet om bopæl i Sverige, hvorfor hun ikke længere var omfattet af svensk lovgivning.

16 Riksfoersaekringsverket henviste i den forbindelse dels til artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som blev indsat ved forordning nr. 2195/91 - og hvorefter »en person, som ophører med at være omfattet af en medlemsstats lovgivning, uden at han bliver omfattet af en anden medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med en af reglerne i ovenstaaende litraer eller med en af de i artikel 14 til 17 omhandlede undtagelser eller særlige regler, [er] omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lovgivning alene« - dels til artikel 10b i forordning nr. 574/72, som ligeledes blev indsat ved forordning nr. 2195/91 - og hvorefter »datoen og betingelserne for, hvornår en i forordningens artikel 13, stk. 2, litra f), omhandlet person ikke længere er omfattet af en medlemsstats lovgivning, afgøres i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lovgivning«.

17 Da den nationale ret fandt, at det var nødvendigt at fortolke visse bestemmelser i forordning nr. 1408/71 og nr. 574/72 for at kunne afgøre den for retten verserende sag, besluttede den at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Gælder forordning (EOEF) nr. 1408/71 i det hele taget for en person, som, inden forordningen blev anvendelig i Sverige, flyttede fra Finland til Sverige og fik arbejde dér, men som, da forordningen trådte i kraft i Sverige, ikke havde arbejde på svensk område og heller ikke var rejst til Sverige som arbejdsloes, efter at forordningen var blevet gældende i Sverige, men blot opholdt sig i landet på det pågældende tidspunkt som arbejdsloes efter en tidligere beskæftigelsesperiode og på dette grundlag modtog svensk arbejdsloeshedsunderstøttelse? Kan en person i denne situation således gøre gældende, at hun eller han efter den 1. januar 1994 på grundlag af bestemmelserne i forordning (EOEF) nr. 1408/71 er omfattet af lovgivningen i Sverige hvad angår retten til svenske sociale sikringsydelser i form af forældredrydelser ('foeraeldrapenning')?

Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende, ønskes følgende spørgsmål besvaret:

2) Skal artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning (EOEF) nr. 1408/71, sammenholdt med artikel 10b i forordning (EOEF) nr. 574/72, fortolkes således, at en medlemsstat ikke er afskåret fra at indføre krav om bopæl i landet som betingelse for, at en person, som er ophøret med at arbejde dér, fortsat er omfattet af landets lovgivning hvad angår kontantydelse ved moderskab?

3) Skal artikel 22 i forordning (EOEF) nr. 1408/71 fortolkes således, at en person, som er begyndt at oppebære kontantydelse ved moderskab i en kompetent stat, fortsat har ret til disse kontantydelse ved flytning til en anden medlemsstat på de betingelser, som i øvrigt gælder efter den nævnte artikel, når blot den pågældende opfylder samtlige betingelser i den kompetente stats lovgivning, altså også et i henhold hertil gældende krav om bopæl i landet,

eller skal artikel 22 fortolkes saaledes, at denne ret bestaar, saa laenge den paagaeldende opfylder alle de oevrige betingelser, som gaelder efter den nationale lovgivning i fraflytningslandet, bortset fra et bopaelskrav?»

Foerste spoergsmaal

18 Med det foerste spoergsmaal oensker den nationale ret naermere bestemt oplyst, om forordning nr. 1408/71 finder anvendelse paa en person, der paa det tidspunkt, da forordningen traadte i kraft i en medlemsstat, opholdt sig i medlemsstaten som arbejdsloes efter en tidligere beskaeftigelsesperiode og paa dette grundlag modtog arbejdsloeshedsunderstoettelse i henhold til den paagaeldende medlemsstats sociale sikringsordning.

19 Det personelle anvendelsesomraade for forordning nr. 1408/71 er fastlagt i forordningens artikel 2. Ifoelge artikel 2, stk. 1, finder forordningen anvendelse paa arbejdstagere og selvstaendige erhvervsdrivende, som er eller har vaeret omfattet af lovgivningen i én eller flere medlemsstater.

20 Udtrykkene »arbejdstager« og »selvstaendig erhvervsdrivende«, som er anvendt i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, er defineret i artikel 1, litra a). De betegner enhver person, som er forsikret i henhold til en af de sociale sikringsordninger, der er naevnt i artikel 1, litra a), mod de risici og paa de betingelser, som er naevnt i denne bestemmelse (jf. dom af 3.5.1990, sag C-2/89, Kits van Heijningen, Sml. I, s. 1755, praemis 9, og af 30.1.1997, forenede sager C-4/95 og C-5/95, Stoeber og Piosa Pereira, Sml. I, s. 511, praemis 27).

21 Heraf foelger, som Domstolen bl.a. har udtalt i dom af 12. maj 1998, sag C-85/96, Martínez Sala (Sml. I, s. 2691, praemis 36), at en person har status som arbejdstager efter forordning nr. 1408/71, saafremt den paagaeldende er forsikret, eventuelt blot mod en enkelt risiko, i henhold til en tvungen eller frivillig forsikring som led i en almindelig eller saerlig social sikringsordning som omhandlet i forordningens artikel 1, litra a), uanset om der bestaar et arbejdsforhold.

22 Dette maa utvivlsomt vaere tilfaeldet for en person, som er arbejdsloes i en medlemsstat, og som oppebaerer arbejdsloeshedsunderstoettelse i henhold til medlemsstatens lovgivning.

23 Den omstaendighed, at vedkommende allerede var arbejdsloes paa det tidspunkt, da forordning nr. 1408/71 traadte i kraft i den paagaeldende medlemsstat, og at han modtog arbejdsloeshedsunderstoettelse som foelge af en beskaeftigelse, han havde haft foer dette tidspunkt, medfoerer ikke, at vedkommende falder uden for forordningens personelle anvendelsesomraade.

24 Artikel 94, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 bestemmer nemlig udtrykkeligt, at der kan erhverves rettigheder i medfoer af forordningen, selv om de vedroerer en begivenhed, der er indtruffet, foer forordningen kom til anvendelse i den paagaeldende medlemsstat.

25 Paa tilsvarende maade bestemmer artikel 94, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, at enhver forsikringsperiode - og i givet fald enhver beskaeftigelses- eller bopaelsperiode - der er tilbagelagt forud for datoen for forordningens anvendelse i den paagaeldende medlemsstat, skal tages i betragtning ved afgoerelsen af ret til ydelser efter forordningen.

26 Det foerste spoergsmaal skal herefter besvares med, at forordning nr. 1408/71 finder anvendelse paa en person, der paa det tidspunkt, da forordningen traadte i kraft i en medlemsstat, opholdt sig i medlemsstaten som arbejdsloes efter en tidligere beskaeftigelsesperiode og paa dette grundlag modtog arbejdsloeshedsunderstoettelse i henhold til den paagaeldende medlemsstats sociale sikringsordning.

Andet spoergsmaal

27 Med det andet spoergsmaal oensker den nationale ret naermere bestemt oplyst, om artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som indsat ved forordning nr. 2195/91, er til hinder for, at en medlemsstat i sin lovgivning goer retten for en person, som helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, til fortsat at vaere omfattet af medlemsstatens lovgivning, betinget af, at den paagaeldende bevarer sin bopael i medlemsstaten.

28 Herom bemaerkes for det foerste, at bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71, som artikel 13 er indeholdt i, udgoer et saet udtoemmende og ensartede lovvalgsregler. Disse bestemmelser har ikke alene til formaal at undgaa en samtidig anvendelse af flere nationale lovgivninger og de komplikationer, som dette kan medfoere, men ogsaa at forhindre, at personer, som er omfattet af forordning nr. 1408/71's anvendelsesomraade, mister deres beskyttelse med hensyn til social sikring, fordi ingen lovgivning finder anvendelse paa dem (jf. bl.a. dommen i Kits van Heijningen-sagen, praemis 12).

29 Endvidere skal det understreges, at artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 alene har til formaal at fastslaa, hvilken lovgivning der skal anvendes paa personer, som befinder sig i en af de situationer, der er naevnt bestemmelsens litra a)-f). Bestemmelsen har derfor ikke til formaal at fastsaette betingelserne for, om der bestaar en ret eller en pligt til at tilslutte sig en social sikringsordning eller en bestemt sikringsgren inden for en saadan ordning. Som Domstolen flere gange har fastslaaet, tilkommer det lovgiver i de enkelte medlemsstater at fastsaette disse betingelser, herunder betingelserne for, at tilslutningen ophoerer (jf. Kits van Heijningen-dommen, praemis 19, og dom af 21.2.1991, sag C-245/88, Dalmeijer, Sml. I, s. 555, praemis 15).

30 Naar medlemsstaterne fastsaetter betingelserne for retten til at tilslutte sig en social sikringsordning, er de ganske vist forpligtet til at overholde de gaeldende faelleskabsretlige bestemmelser, og navnlig maa fastsaettelsen heraf ikke medfoere, at de personer, der som foelge af forordning nr. 1408/71 er omfattet af den paagaeldende lovgivning, udelukkes herfra (jf. Kits van Heijningen-dommen, praemis 20).

31 Som Domstolen har fastslaaet i Kits van Heijningen-dommens praemis 21, vil en bestemmelse i en medlemsstats lovgivning, hvorefter det er en betingelse for, at en person, der udoever en loennet beskaeftigelse paa den paagaeldende medlemsstats omraade, kan blive tilsluttet den forsikringsordning, som er foreskrevet i denne lovgivning, at den paagaeldende er bosat i medlemsstaten, beroeve artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 dens tilsigtede virkning, idet det deri bestemmes, at en person, der har loennet beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, er omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat paa en anden medlemsstats omraade.

32 Det maa imidlertid fastslaas, at den omstaendighed, at en medlemsstats lovgivning goer retten for en person, som helt er ophoert med at have loennet beskaeftigelse paa den paagaeldende medlemsstats omraade, og som dermed ikke laengere opfylder betingelserne i artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71, for at vaere eller fortsat at vaere tilsluttet den paagaeldende medlemsstats sociale sikringsordning, betinget af, at den paagaeldende har bopael paa dens omraade, hverken kan indebaere, at forordningens artikel 13, stk. 2, litra f), mister sin tilsigtede virkning, eller at den paagaeldende ophoerer med at vaere omfattet af nogen lovgivning om social sikring, navnlig den lovgivning, der finder anvendelse i medfoer af forordning nr. 1408/71.

33 Tvaertimod har artikel 13, stk. 2, litra f), netop til formaal at regulere en saadan situation, idet det bestemmes, at en person, som ikke laengere er omfattet af nogen lovgivning i medfoer af de oevrige bestemmelser i artikel 13, stk. 2, herunder litra a), eller i medfoer af bestemmelserne i artikel 14-17 i forordning nr. 1408/71, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, paa hvis omraade han er bosat.

34 En person, som helt er ophoert med at have loennet beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, og som derfor ikke laengere opfylder betingelserne i artikel 13, stk. 2, litra a), og heller ikke opfylder betingelserne i nogen af de oevrige bestemmelser i forordning nr. 1408/71 for at vaere omfattet af en medlemsstats lovgivning, er saaledes i medfoer af artikel 13, stk. 2, litra f), og i overensstemmelse med lovgivningen i den medlemsstat, paa hvis omraade han er bosat, enten omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han tidligere har haft loennet beskaeftigelse, naar han fortsaetter med at have bopael dér, eller i paakommende tilfaelde omfattet af lovgivningen i den stat, som han er flyttet til.

35 Den svenske og norske regering har dog gjort gaeldende, at artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 kun finder anvendelse, saafremt den, som er flyttet til en anden medlemsstat, definitivt er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse. Efter deres opfattelse fortsaetter en person, som kun er ophoert med at arbejde for en midlertidig periode, i medfoer af artikel 13, stk. 2, litra a), med at vaere omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han sidst var beskaeftiget, ogsaa selv om han har taget bopael i en anden medlemsstat.

36 De to regeringer har i den forbindelse henvist til dom af 12. juni 1986, sag 302/84, Ten Holder (Sml. s. 1821), hvori Domstolen kendte for ret, at artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes saaledes, at en arbejdstager, der ophoerer med den virksomhed, han har udoevet paa en medlemsstats omraade, og som ikke har taget beskaeftigelse paa en anden medlemsstats omraade, fortsat er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han senest var beskaeftiget, uanset hvor lang tid der er forloebet siden beskaeftigelsens og arbejdsforholdets ophoer. De har tilfoejet, at det bl.a. fremgaar af dom af 21. februar 1991, sag C-140/88, Noij (Sml. I, s. 387, praemis 9 og 10), at det kun er arbejdstagere, som definitivt er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse, som falder uden for artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 (jf. dom af 10.3.1992, sag C-215/90, Twomey, Sml. I, s. 1823, praemis 10).

37 Den nederlandske regering og - under den mundtlige forhandling - den finske regering har indvendt, at artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 indeholder en udtrykkelig lovvalgsregel, som finder anvendelse i situationer som den i hovedsagen omhandlede, hvor en person, uanset hvad grunden hertil maatte vaere, helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse i en bestemt medlemsstat og er bosat i en anden medlemsstat uden at arbejde dér. Herefter kan praksis i henhold til Ten Holder-dommen efter disse regeringers opfattelse ikke laengere vaere gaeldende.

38 Kommissionen har anfoert, at praksis i henhold til Ten Holder-dommen fortsat maa vaere gaeldende, og at artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 foerst finder anvendelse fra det tidspunkt, hvor retten til en ydelse i den stat, hvor den paagaeldende sidst har vaeret beskaeftiget, er ophoert, medmindre denne definitivt er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse.

39 Det maa herom for det foerste fastslaas, at der ikke i ordlyden af artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 findes noget holdepunkt for at antage, at bestemmelsen kun gaelder for arbejdstagere, som definitivt er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse, og ikke for arbejdstagere, som kun er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse i en bestemt medlemsstat.

40 Bestemmelsen er tvaertimod affattet i saa generelle vendinger, at den finder anvendelse i enhver situation, hvor en person ophoerer med at vaere omfattet af en medlemsstats lovgivning,

uanset hvad grunden hertil maatte vaere, og ikke alene af den grund, at den paagaeldende er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse i en bestemt medlemsstat, det vaere sig definitivt eller midlertidigt.

41 Hvis artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 begrænses til kun at finde anvendelse i en situation, hvor en person definitivt er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse, vil bestemmelsen miste en del af sit indhold.

42 Endvidere bemaerkes, at artikel 13, stk. 2, litra a), som det fremgaar af den tredje betragtning til forordning nr. 2195/91, er blevet indsat i forordning nr. 1408/71 som foelge af Ten Holderdommen.

43 Ten Holderdommen vedroerte en situation, hvor en person, som var ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, modtog ydelser ved sygdom i medfoer af denne medlemsstats lovgivning og bosatte sig paa en anden medlemsstats omraade uden paa ny at tage beskaeftigelse, mens han modtog de paagaeldende ydelser ved sygdom. Det fremgik ikke, at den paagaeldende helt var ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse, og at han ikke ville genoptage en saadan beskaeftigelse i den nye bopaelstat.

44 Selv om der ikke fandtes nogen bestemmelse i afsnit II i forordning nr. 1408/71, som udtrykkeligt regulerede denne situation, fastslog Domstolen i Ten Holder-sagen, at en saadan person i medfoer af artikel 13, stk. 2, litra a), fortsat er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor han senest har vaeret beskaeftiget.

45 Det maa derfor antages, at faelleskabslovgiver med indsaettelsen af litra f) i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 har oensket at foretage en udtrykkelig regulering af den situation, en saadan person befinder sig i.

46 Som generaladvokaten har fremhaevet i punkt 56 i sit forslag til afgoerelse, fremgaar dette i oevrigt af begrundelsen for det aendingsforslag fra Kommissionen, som foerte til vedtagelsen af artikel 13, stk. 2, litra f). Ifoelge begrundelsen var det nemlig noedvendigt at udfylde den »lakune«, som fandtes i afsnit II i forordning nr. 1408/71, og som var blevet paavist i Ten Holderdommen. Det hedder herom i begrundelsen: »Der er nemlig ikke nogen eksplicit bestemmelse om, hvilken lovgivning der finder anvendelse paa personer, som er ophoert med enhver erhvervsmaessig beskaeftigelse efter en medlemsstats lovgivning, og som er bosiddende i en anden medlemsstat.«

47 Denne fortolkning bekræftes i oevrigt af en anden aendring, som faelleskabslovgiver samtidig foretog i de omhandlede bestemmelser, og som har naer forbindelse med vedtagelsen af artikel 13, stk. 2, litra f), hvilket fremgaar af tredje betragtning til forordning nr. 2195/91.

48 Ifoelge denne betragtning havde indsaettelsen af artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 til foelge, at det var noedvendigt at foretage en tilpasning af forordningens artikel 17, hvorefter to eller flere medlemsstater, deres kompetente myndigheder eller de af disse myndigheder udpegede organer efter aftale kan goere undtagelser fra artikel 13 til 16.

49 Som foelge af denne tilpasning kan der saaledes nu goeres undtagelse ikke blot til fordel for personer, der har loennet eller selvstaendig beskaeftigelse, men uden forskel til fordel for enhver, uanset om de udoever en saadan beskaeftigelse eller ej.

50 Det fremgaar af det anfoerte, at artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 dels omfatter en person, som er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa en medlemsstats omraade, og som er flyttet til en anden medlemsstat, dels ikke er til hinder for, at en medlemsstat i sin lovgivning goer det til en betingelse for at vaere tilsluttet en social sikringsordning i medlemsstaten, at den paagaeldende har bopael i medlemsstaten.

51 Det andet spoergsmaal skal herefter besvares med, at artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som indsat ved forordning nr. 2195/91, ikke er til hinder for, at en medlemsstat i sin lovgivning goer retten for en person, som helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, til fortsat at vaere omfattet af medlemsstatens lovgivning, betinget af, at den paagaeldende bevarer sin bopael i medlemsstaten.

Tredje spoergsmaal

52 Med det tredje spoergsmaal oensker den nationale ret naermere bestemt oplyst, om artikel 22 i forordning nr. 1408/71 er til hinder for, at det i en medlemsstats lovgivning bestemmes, at en person, som helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, mister retten til fortsat udbetaling af foraeldreydelser som de i hovedsagen omhandlede, fordi den paagaeldende er flyttet til en anden medlemsstat.

53 I den forbindelse bemaerkes for det foerste, at artikel 22 er indeholdt i afsnit III, kapitel 1, i forordning nr. 1408/71 under overskriften »Sygdom og moderskab«, og at det derfor er en betingelse for at anvende artikel 22, at de i hovedsagen omhandlede foraeldreydelse er ydelser ved sygdom eller moderskab i forordningens forstand.

54 Endvidere skal det bemaerkes, som det fremgaar af denne doms praemis 5, at den svenske regering, da forordning nr. 1408/71 traadte i kraft paa svensk omraade, i medfoer af forordningens artikel 5 afgav en erklaering om, at foraeldreydelser er ydelser i anledning af moderskab.

55 I sit indlaeg for Domstolen har den svenske regering dog gjort gaeldende, at de i hovedsagen omhandlede ydelser nu boer betragtes som familieydelser i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i forordning nr. 1408/71. Dette haevedes at vaere en foelge af Domstolens dom af 10. oktober 1996 i de forenede sager C-245/94 og C-312/94, Hoefer og Zachow (Sml. I, s. 4895).

56 For at give den forelaeggende ret en hensigtsmaessig besvarelse skal der herefter foretages en kvalifikation af de i hovedsagen omhandlede foraeldreydelser i forhold til forordning nr. 1408/71.

57 Efter Domstolens faste praksis kan en ydelse anses for en social sikringsydelse, der henhoerer under forordning nr. 1408/71's anvendelsesomraade, saafremt den tildeles de berettigede uden nogen individuel og skoensmaessig bedoemmelse af personlige behov, men efter lovbestemte kriterier og forudsat, at den vedroerer én af de sociale risici, der udtrykkeligt er anfoert i artikel 4, stk. 1, forordning nr. 1408/71 (jf. dom af 5.3.1998, sag C-160/96, Molenaar, Sml. I, s. 843, praemis 20).

58 Hvad angaar den foerste af disse to betingelser er det ubestridt, at bestemmelserne om tildeling af foraeldreydelse tillaeffer de berettigede en ret efter lovbestemte kriterier, og at ydelsen tildeles personer, som opfylder visse objektive kriterier, uden at der foretages en individuel og skoensmaessig bedoemmelse af deres personlige behov.

59 Hvad angaar den anden betingelse bemaerkes, at udtrykket »familieydelse« i artikel 1, litra u), nr. i), i forordning nr. 1408/71 defineres som »alle natural- eller kontantydelse, der tager sigte paa udligning af forsoergerbyrder inden for rammerne af en lovgivning som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra h), dog med undtagelse af de i bilag II naevnte saerlige ydelser i anledning af foedssel«.

60 Det fremgaar af Hoever og Zachow-dommen, at en ydelse, som skal goere det muligt for en af foraeldrene at hellige sig pasningen af et lille barn, og som har til formaal at anerkende det arbejde, boernepasning er, at yde godtgoerelse for andre udgifter i forbindelse med pasning og opdragelse samt i givet fald at mildne de oekonomiske ulemper som foelge af, at der gives afkald paa en indkomst ved erhvervsmaessig beskaeftigelse, maa ligestilles med en familieydelse i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 1, litra u), nr. i), og artikel 4, stk. 1, litra h), i forordning nr. 1408/71.

61 Det fremgaar af sagens akter, at de i hovedsagen omhandlede foraeldreydelser er i overensstemmelse med disse kriterier.

62 Disse ydelser, som udbetales i anledning af et barns foedssel, udbetales til foraeldrene under ét i en periode paa hoejst 450 dage, hvorunder en af foraeldrene har ret til ikke at arbejde, i tiden indtil barnet fylder otte aar eller indtil det senere tidspunkt, hvor barnet har afsluttet sit foerste skoleaar. Naar foraeldrene har faelles foraeldremyndighed over barnet, har hver af dem ret til ydelserne i halvdelen af den periode, hvorunder de udbetales. En foraelder, som har foraeldremyndigheden alene, kan faa udbetalt foraeldreydelser for hele den omhandlede periode.

63 Ganske vist har moderen ret til foraeldreydelse fra den 60. dag inden datoen for den forventede foedssel, men inden for langt stoerstedelen af den periode, hvorunder ydelsen udbetales, er det den foraelder, der hovedsagelig har barnet i sin varetaegt, som har ret til foraeldreydelse, og retten kan hermed ogsaa tilkomme faderen.

64 I oevrigt er ydelsesbeloebet, paa visse betingelser og med visse forbehold, fastlagt direkte paa grundlag af den paagaeldende foraelders erhvervsindtaegt. Den paagaeldende foraelder har nemlig, forudsat at vedkommende har vaeret tilmeldt et socialforsikringskontor uden afbrydelse i mindst 240 dage inden foedslen eller datoen for den forventede foedssel, i 360 af de 450 dage, hvorunder foraeldreydelsen udbetales, ret til en ydelse, der overstiger det garanterede minimumsbeloeb paa 60 SEK pr. dag og som regel udgoer 75% af den tidligere erhvervsindtaegt.

65 Disse regler viser, at foraeldreydelserne har til formaal dels at give foraeldrene mulighed for at skiftes til at passe barnet, indtil det paabegynder skolen, dels i et vist omfang at udligne det indtaegtstab, som den foraelder, der passer sit barn, lider ved midlertidigt at give afkald paa sin erhvervsmaessige beskaeftigelse.

66 Under hensyn til det anfoerte maa det ud fra de saerlige bestemmelser om familieydelse, der er indeholdt i afsnit III, kapitel 7, i forordning nr. 1408/71, afgoes, om en person i Anne Kuusijaervi's situation har ret til fortsat at oppebaere familieydelse, som udbetales i henhold til lovgivningen i en medlemsstat, selv om den paagaeldende helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa denne medlemsstats omraade og er flyttet til en anden medlemsstat.

67 Det bemærkes, at artikel 73 i forordning nr. 1408/71, som ændret ved Raadets forordning (EOEF) nr. 3427/89 af 30. oktober 1989 (EFT L 331, s. 1), bestemmer, at »en arbejdstager eller en selvstændig erhvervsdrivende, der er omfattet af en medlemsstats lovgivning ... for de af sine familiemedlemmer, der er bosiddende på en anden medlemsstats område, [har] ret til familieydelse efter lovgivningen i førstnævnte stat, som om de pågældende var bosiddende på dennes område, jf. dog bestemmelserne i bilag VI«.

68 Som Domstolen fastslog i dom af 17. maj 1984, sag 101/83, *Brusse* (Sml. s. 2223, præmis 30), skaber denne artikel til fordel for den arbejdstager, der er omfattet af lovgivningen i en anden medlemsstat end den, på hvis område hans familiemedlemmer er bosat, en egentlig ret til de familieydelse, der er fastsat i den lovgivning, som finder anvendelse. Der kan ikke goeres indgreb i denne ret ved anvendelse af en klausul i denne lovgivning, som udelukker udbetaling af familieydelse til personer, der ikke er bosat på den pågældende medlemsstats område.

69 Ifølge Domstolens praksis (jf. dom af 19.2.1981, sag 104/80, *Beeck*, Sml. s. 503, præmis 7 og 8, af 16.7.1992, sag C-78/91, *Hughes*, Sml. I, s. 4839, præmis 28, samt *Hoeber og Zachow-dommen*, præmis 38) finder denne bestemmelse også anvendelse på en arbejdstager, som bor med sin familie i en anden medlemsstat end den, hvis lovgivning han er omfattet af.

70 Det samme gælder for artikel 74 i forordning nr. 1408/71, som ændret ved forordning nr. 3427/89, hvorved reglen i artikel 73 bringes i anvendelse på arbejdsloste arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, der modtager ydelse ved arbejdsloshed efter lovgivningen i en medlemsstat.

71 I denne forbindelse må det fastslås, at en person, der befinder sig i samme situation som sagsøgeren i hovedsagen, hverken opfylder betingelserne efter artikel 73 eller 74 i forordning nr. 1408/71, da hverken den pågældende selv eller dennes familiemedlemmer nogen sinde har været bosat i en anden medlemsstat end den, hvis lovgivning den pågældende har været omfattet af. Dette gælder navnlig, fordi en person, som befinder sig i en sådan situation, efter at have taget bopæl i en anden medlemsstat, i medfør af artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71 er omfattet af lovgivningen i denne medlemsstat, således som det fremgår af besvarelsen af det andet spørgsmål.

72 Det skal endvidere præciseres, at artikel 10 i forordning nr. 1408/71 - som bestemmer, at visse ydelse, hvortil der er erhvervet ret efter lovgivningen i en eller flere medlemsstater, bl.a. ikke må inddrages som følge af, at den berettigede er bosat i en anden medlemsstat end den, hvori den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende - kun gælder for de ydelse, som udtrykkeligt er nævnt i bestemmelsen, hvilket ikke er tilfældet for familieydelse.

73 Under hensyn til det anførte skal det tredje spørgsmål besvares med, at forordning nr. 1408/71 ikke er til hinder for, at det i en medlemsstats lovgivning bestemmes, at en person, som helt er ophørt med at have erhvervsmaessig beskæftigelse på medlemsstatens område, mister retten til fortsat udbetaling af familieydelse i henhold til denne lovgivning, fordi den pågældende er flyttet til en anden medlemsstat og bor i denne stat sammen med sine familiemedlemmer.

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

74 De udgifter, der er afholdt af den svenske, den nederlandske, den finske og den norske regering samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et

led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

Afgørelse

Paa grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

(Sjette Afdeling)

vedroerende de spoergsmaal, der er forelagt af Kammarraetten i Sundsvall ved kendelse af 6. august 1996, for ret:

1) Raadets forordning (EOEF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger paa arbejdstagere, selvstaendige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Faelleskabet, som aendret og ajourfoert ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, finder anvendelse paa en person, der paa det tidspunkt, da forordningen traadte i kraft i en medlemsstat, opholdt sig i medlemsstaten som arbejdsloes efter en tidligere beskaeftigelsesperiode og paa dette grundlag modtog arbejdsloeshedsunderstoettelse i henhold til den paagaeldende medlemsstats sociale sikringsordning.

2) Artikel 13, stk. 2, litra f), i forordning nr. 1408/71, som indsat ved Raadets forordning (EOEF) nr. 2195/91 af 25. juni 1991, er ikke til hinder for, at en medlemsstat i sin lovgivning goer retten for en person, som helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, til fortsat at vaere omfattet af medlemsstatens lovgivning, betinget af, at den paagaeldende bevarer sin bopael i medlemsstaten.

3) Forordning nr. 1408/71 er ikke til hinder for, at det i en medlemsstats lovgivning bestemmes, at en person, som helt er ophoert med at have erhvervsmaessig beskaeftigelse paa medlemsstatens omraade, mister retten til fortsat udbetaling af familieydelse i henhold til denne lovgivning, fordi den paagaeldende er flyttet til en anden medlemsstat og bor i denne stat sammen med sine familiemedlemmer.